

Naturstyrelsens notat om miljøscreening af hydrologiprojekt på Naturstyrelsens arealer Øster Borregårdsskov, matrikel nr. 103as Rutsker NST j.nr. 24/01785

1 Anmeldelse af miljøscreening

Naturstyrelsen har vurderet, at projektet om forbedring af hydrologien i Østre Borregårdsskov i form af grøftelukning og fjernelse af rørunderføring er omfattet af miljøvurderingslovens bilag 2, punkt 10 Infrastrukturprojekter f) Anlæg af vandveje, som ikke er omfattet af bilag 1, kanalbygning og regulering af vandløb og derfor skal anmeldes til miljøscreening. Projektets gennemførelse forudsætter også sagsbehandling af andre myndigheder end Miljøstyrelsen som beskrevet i afsnit 10.

Notatet beskriver projektet og dets potentielle miljøpåvirkninger. Der vedlægges desuden ansøgningsskema (bilag A) relevante kortbilag (bilag B og C), jf. miljøvurderingsbekendtgørelsens § 4, stk. 1, bilag 1 samt ansøgning ift. vandløbs- og planlov (bilag D) og GIS-filer (bilag E) med

- afgrænsning af projektområdet
- beliggenhed af anlægsarbejdet

2 Baggrund og formål

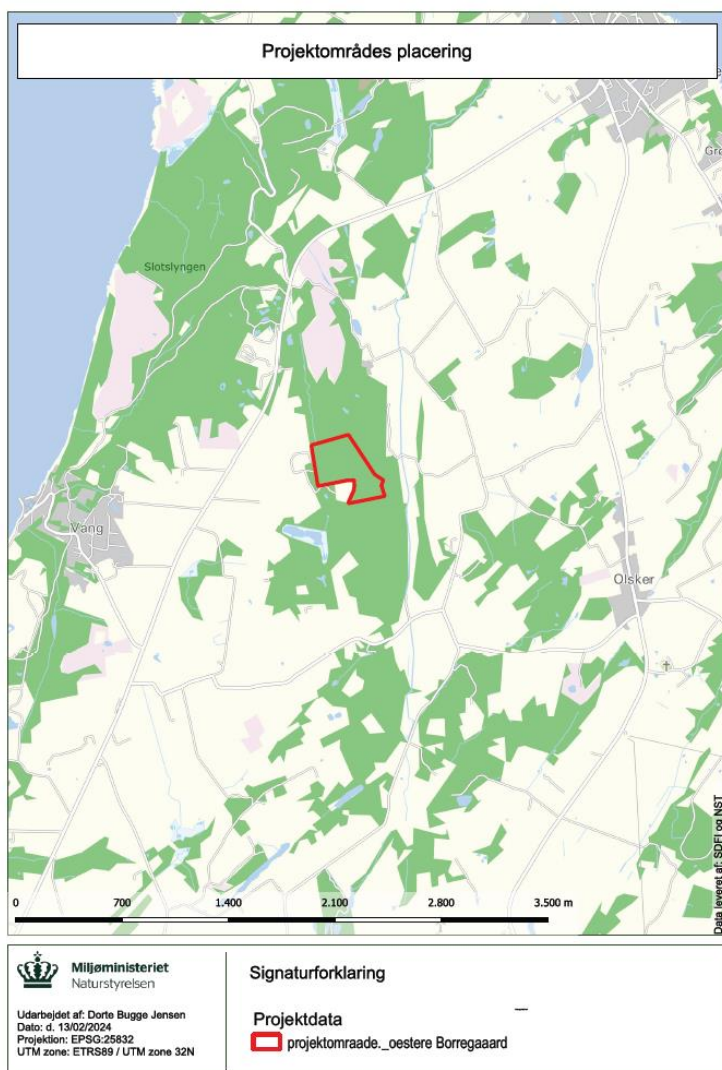
Genetablering af naturlig hydrologi i projektområdet sker som en del af realiseringen af den politiske beslutning om mere urørt skov på statens arealer og er omfattet af forvaltningsplan Nordbornholm, som har været i offentlig høring fra 15. 12.2023 til 1.03.2024. Den endelige plan er under udarbejdelse. Det betyder bl.a., at den kommercielle skovdrift er stoppet i området og de træer, der fældes som led i naturgenopretningen, som udgangspunkt skal blive liggende i skovbunden. Undtaget er ikke-hjemmehørende arter som sitkagran og contortafyr, der bliver fjernet fra skovene og solgt. I forvaltningsplanen for området indgår planer om at afdrive ca. 3,2 ha oversøiske træarter inden for projektområdet. Alle dele af forvaltningsplanen kan ikke realiseres på samme tid.

En vigtig del af naturgenopretningen i urørt skov består i at forbedre områdets økologiske integritet og dynamik. Her er forbedring af hydrologien et af de vigtigste virkemidler for at sikre den fremadrettede dynamik og variation, ved at der lokalt kommer en svingende vandstand hen over året. Hydrologiprojektets formål er således at sikre en mere hensigtsmæssig og naturlig hydrologi i urørt skov. Det er ikke at opnå en bestemt vandstandshøjde eller næringsstoftilbageholdelse på konkrete arealer, som det kendes fra vådbunds- og lavbundsprojekter.

I projektbeskrivelsen nedenfor er der redegjort for det aktuelle hydrologiprojekt, som ansøges om. I afsnit 9 er der redegjort for kumulative effekter ifm. gennemførelse af planen for urørt skov og evt. øvrige planlagte projekter.

3 Projektbeskrivelse

Projektområdet omfatter et område i Østre Borregårdsskov, som vist på kort 3-1 (Bilag B). Det er beliggende i landzone og den eksisterende anvendelse er urørt skov med lysåbne og skovbevoksede arealer.

Kort 3-1. Oversigt over projektområdets placering på Bornholm

Østre Borregårdsskov er afgrænset af landbrugsområder mod både vest, syd og øst, hvor Kampeløkke Å løber i en sprækkedal. Mod nord findes Naturstyrelsens arealer Borrelyngen, som er gamle hedearealer. De nærmeste naboarealer, der aftages vand fra ligger ca. 40 m fra grøftelukningerne og umiddelbart syd for projektområdet.

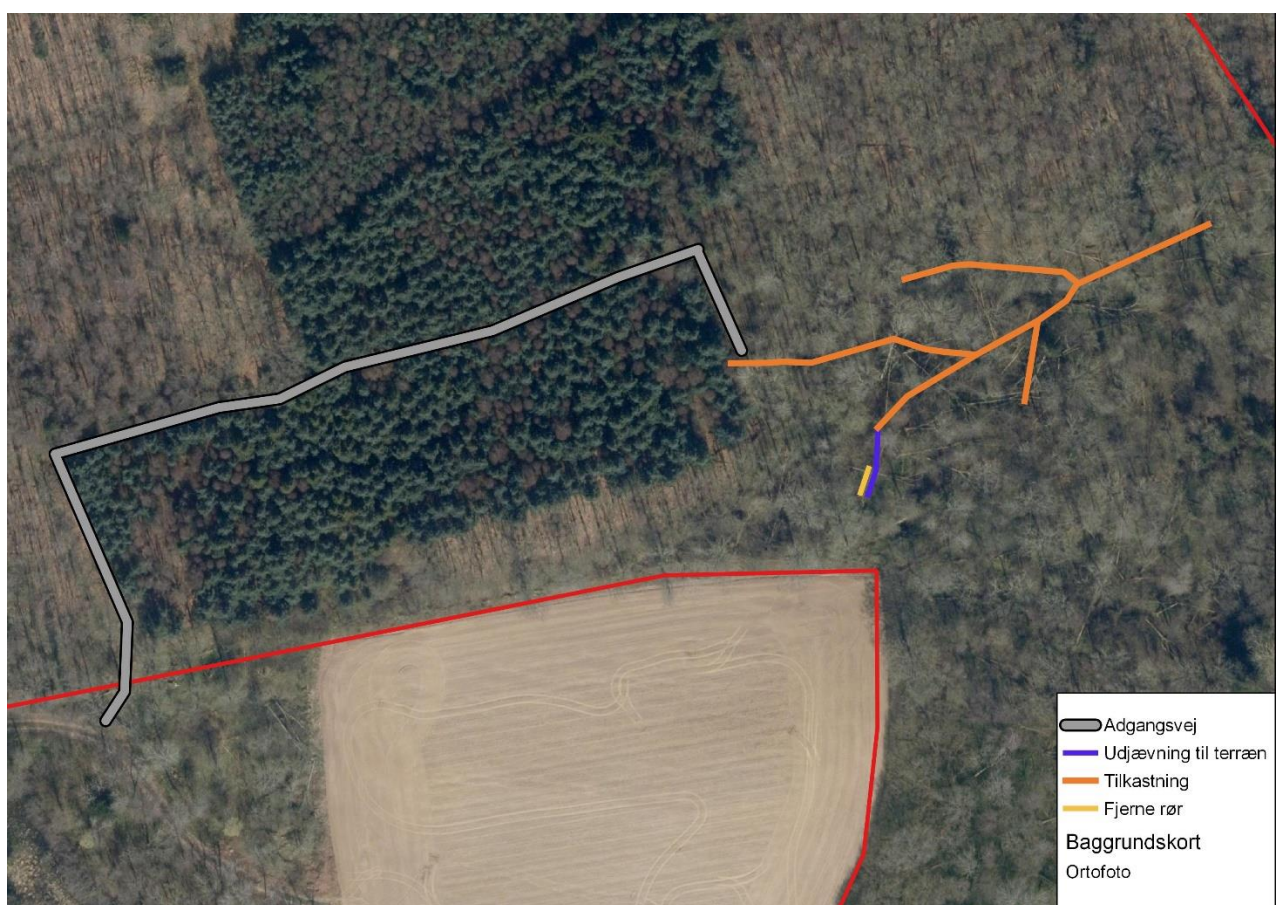
De konkrete tiltag som er vist på kort 3-2 omfatter:

- Tilkastning af grøft på en ca. 211 m strækning
- Fjernelse af én ca. 5 m rørunderføring
- Udjævning af grøft til terræn på ca 10 m strækning

Projekttiltagene er engangstiltag og udføres i perioden august til september 2025 og planlægges gennemført i dagtimerne med en varighed af ca. 2 uger i alt. Der anvendes maskiner med et lavt marktryk. Der køres ikke i grøfterne i forbindelse med anlægsarbejdet. Der er tale om en meget lokal og midlertidig forstyrrelse.

Det eksisterende kørespor i granbevoksningen, vil blive brugt som adgangsvej ind til projektområdet som vist på kort 3-2. Der vil blive skabt arbejdsadgang for maskinerne ved at fælde få buske og mindre træer langs med de aktuelle grøfter, som vist på kort 3-2. Gamle træer og træer med hulheder og råd fældes ikke.

I tilrettelæggelse af tiltagene er det sikret, at der ikke sker ændring af mulighederne for afvanding fra naboarealerne uden for Naturstyrelsens arealer.

Kort 3-2. Oversigt over hydrologi-indsatser i projektområdet og angivelse af adgangsvej

3.1 Konkrete tiltag i indsatsområder for hydrologi

3.1.1 Grøftelukning og fjernelse af rørunderføring

Der tilkastes en hovedgrøft og tre sidegrøfter på hhv. ca. 92 m, 43 m, 18 m og 58 m, hvilket fører til en samlet grøftelukning på i alt ca. 211 m (kort 3-2 og tabel 3-1). Grøfterne er ca. 1 m dybe og 1 m brede og tørrer ud om sommeren, men er vandførende i de vådeste perioder på året. Ved tilkastning anvendes tidligere oprenset

materiale, der ligger langs grøftekanterne (balker). Balkerne udgør det eneste anvendte materiale. Det vurderes, at der skal bruges ca. 95 m³ jord til at lukke grøfterne. Grøfterne lukkes i fuld længde, så langt materiale rækker og ellers med propper, der er så lange som muligt. Grøften nærmest marken mod syd bliver planlagt gradvist ud til terræn for at sikre, at der ikke sker opstuvning af vand, der hindrer afvandingen fra naboens mark. Grøftelukningerne foretages nedstrøms og op i systemet.

Hvor hovedgrøften er rørlagt på en ca. 5 m strækning, vil røret blive gravet op og bortskaffet. Den rørlagte strækning vil indgå i den del af grøftestrækningen på ca. 10 m, hvor grøften gradvist vil planes til terræn.

Tabel 3-1 Oversigt over planlagte tiltag

Meter grøft lukket	Udplaning af grøft til terræn	Rørunderføring
211m	Ca. 10 m	5 m fjernes

Anlægsarbejde og drift

Der anvendes én maskine med et lavt marktryk, Der køres ikke i grøfterne i forbindelse med anlægsarbejdet. Der er tale om en meget lokal og midlertidig forstyrrelse i dagtimerne på i alt ca. 2 uger.

Der vil blive skabt arbejdsadgang for maskinerne ved at fælde få buske og mindre træer langs med de aktuelle grøfter. Gamle træer og træer med hulheder og råd fældes ikke.

Der er ingen efterfølgende drift. Nedenfor er redegjort for den hydrologiske effekt i driftsfasen.

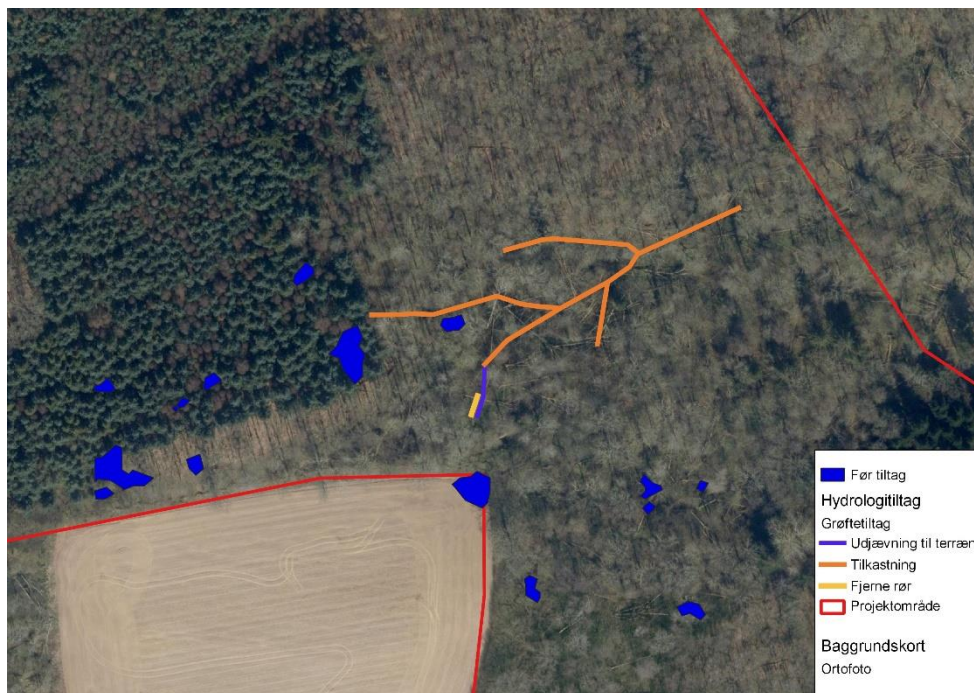
Historik, eksisterende drift og jordbund

Grøfterne er formentlig i sin tid gravet for at aflede vand fra nabomarken mod syd, og sidegrøfterne har suppleret med afvanding i forbindelse med skovdyrkning. Naturstyrelsen har siden indførsel af naturskogsstrategien i 1992 ikke vedligeholdt grøfterne, og arealet er udlagt med selvsået skov af ask, rødell, vortebirk, hassel og kirsebær, hvor der har været foretaget plukhugst og stævning. Jordbunden er kortlagt som bestående af morænesand og grus, men Naturstyrelsens besigtigelse den 16. januar 2024 tydede på en mere leret jord.

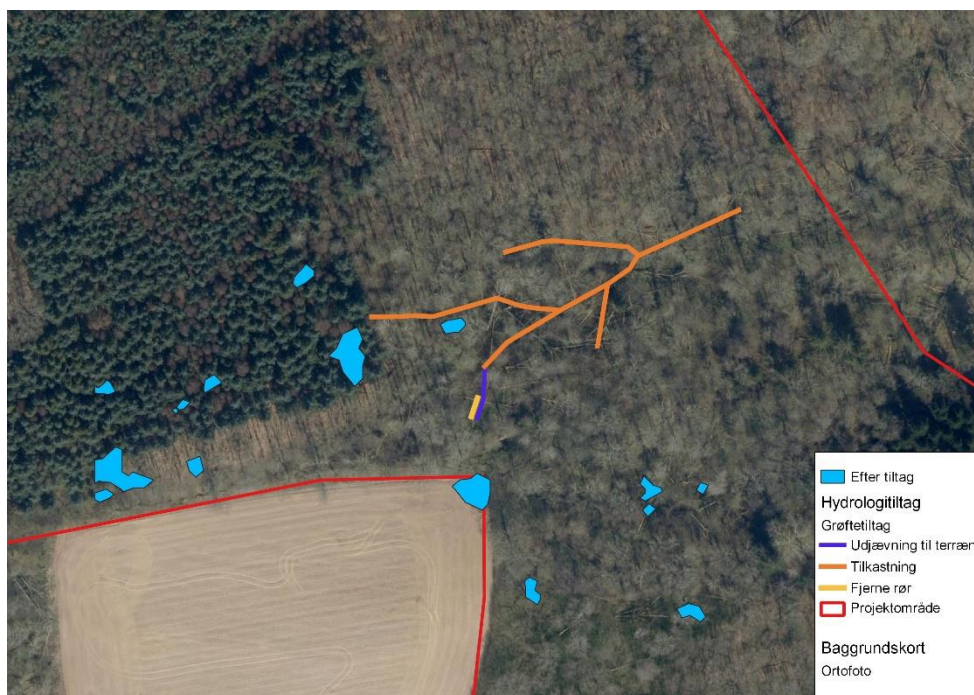
Hydrologisk effekt i driftsfasen

Effekten af grøftelukning er undersøgt vha. screeningsværktøjet Scalgo, som kan illustrere områder med oversvømmelser på baggrund af beregninger af overfladeafstrømningen ud fra den digitale højdemodel. Højdemodellen manipuleres ved at indsætte de planlagte grøftelukninger. På den måde kan der illustreres overfladeafstrømning og oversvømmelser *før* og *efter* en grøftelukning. I modelleringen er der anvendt skybrudskort med en nedbørshændelse på 150 mm, som repræsenterer en ekstremhændelse på en regnfuld årstid, dvs. at der arbejdes med den maksimale udbredelse af påvirkningen, som i mange tilfælde og i den tørreste tid på året vil være betydeligt mindre. Modellen tager ikke højde for nedsivning og grundvand,

men er udelukkende baseret på overfladevand og dets afstrømning. Naturstyrelsens analyse viser, at der i det konkrete projekt ikke er forskel på udbredelsen af våde lavninger før og efter projektets gennemførelse (kort 3-3 og 3-4), pga. terrænets hældning.

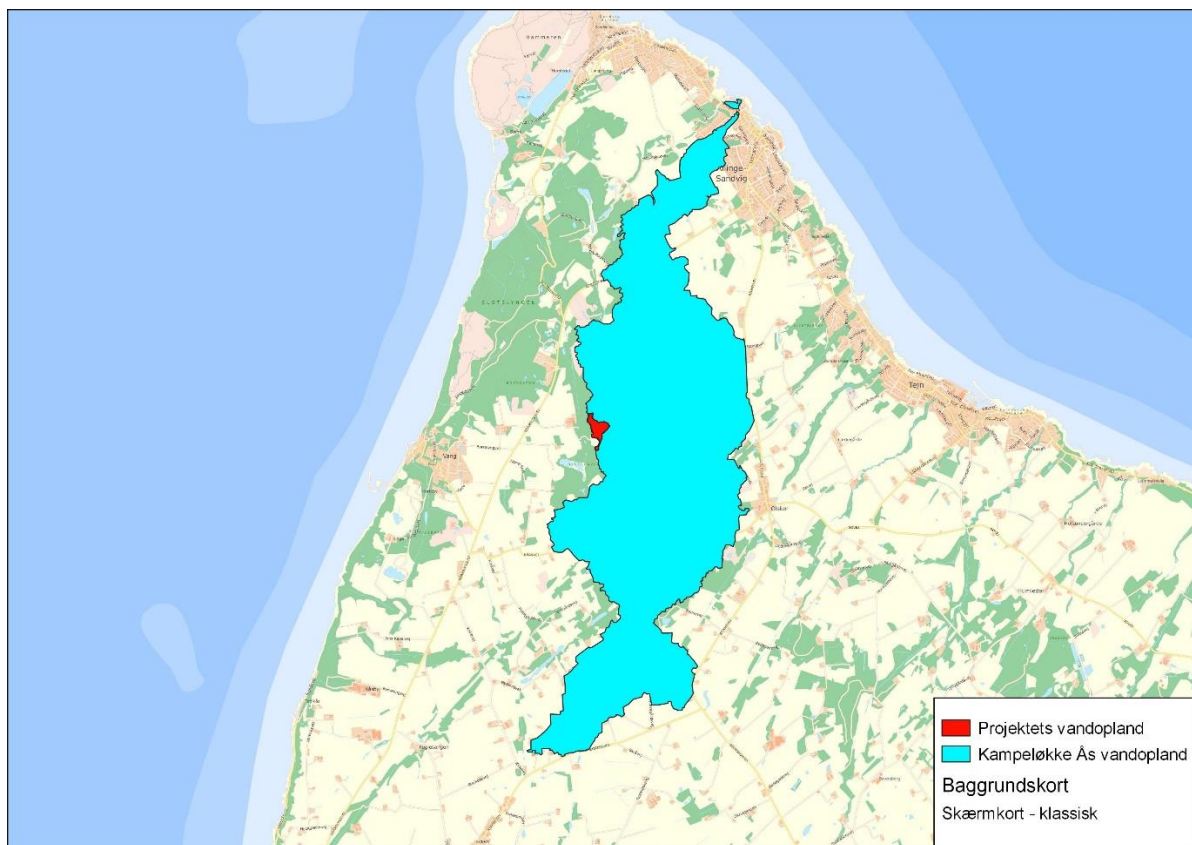

Kort 3-3. Udbredelsen af fugtige lavninger før projektet

Kort 3-4. Udbredelsen af fugtige lavninger efter projektet

Lukning af grøfterne medfører, at vandet har en længere opholdstid i området, og afhængig af topografi og jordbund finder vandet naturlige veje i landskabet og siver gennem jorden med lavere hastighed, end når det løber i grøfterne. Dette fører til en mere jævn vandstrømning hen over året, end når vandet afledes i grøfter. Ved lukning af grøfter vil den terrænnære grundvandsstand stige, og nedbør vil samles i naturlige lavninger og selv finde vej mod fungerende grøfter, vandløb eller nedsive til grundvandet. Afhængig af terræn- og jordbundsforhold samt afstanden til grundvandsstanden kan lukning af grøfter medvirke, at der dannes våde områder, som kan være enten af temporær eller permanent karakter. Der vil i projektområdet opstå en øget variation i jordbundens fugtighed med mere våde forhold til følge. Da der sker afvanding til Kappeløkke Å vil grøftelukningerne betyde at tilførslen af vand til vandløbet ændres, så der fremover i driftsfasen vil være en mere ensartet vandføring over året til vandløbet. Det betyder også, at materialetilførsel og tilførsel af organisk stof til vandløbet ved eksempelvis ekstremnedbørssituationer reduceres. Projektet udgør dog kun ca. 0,5 % af vandoplandet til Kappeløkke Å som vist på kort 3-5, hvorfor effekten vurderes at være meget lokal og begrænset ift. til hele vandoplandet til åen.

Kort 3-5. Projektområdets vandopland og beliggenhed ift. vandoplandet til Kappeløkke Å.

Der er sikret aftagning af vand fra private naboarealer mod syd, da der er et fald på 1,25 m fra de private marker og mod grøfterne. Afstanden fra marken, til punktet

for grøfteændringerne forekommer, er omtrent 20 m. Det giver et fald på 6,25 %. Fra grøftelukningen til Kampeløkke Å er der tiltagende fald på ca. 35 m, hvilket giver et fald på 10 %, hvorfor der ikke er risiko for at vandet opstaves på de private arealer.

3.1.2 Andre tiltag

Naturstyrelsen gennemfører ikke andre indsatser til forbedring af hydrologien inden for det samme vandopland til Kampeløkke Å. De øvrige hydrologiindsatser iht. forvaltningsplanen for urørt skov Nordbornholm sker i andre vandoplande, hvorfor der ikke er hydrologisk sammenhæng.

4 Natur

4.1 Natura 2000

4.1.1 Eksisterende forhold

Projektområdet overlapper ikke med Natura 2000-områder (Bilag B kort 1-2). Det nærmeste Natura 2000-område N184 Hammeren og Slotslyngen ligger i en afstand på ca. 1,3 km mod vest ift. Østre Borregårdsskov.

4.1.2 Vurdering af påvirkninger

Grøfterne i projektområdet afvander mod øst og har intet overlap med Natura 2000-område N184 Hammeren og Slotslyngen vest fra projektområde. Områderne ligger på hver side af et vandskel dvs. i forskellige vandoplande, hvorfor der ingen hydrologisk sammenhæng er mellem projektområdet og Natura 2000 området.

Projektet medfører ikke påvirkninger, som f.eks. øget kvælstofnedfald, dræning, eller andet, der kan påvirke Natura 2000-området, hvorfor den samlede vurdering er, at projektet hverken i anlægs- eller driftsfasen vil have en væsentlig påvirkning på arter og habitatnaturtyper, som Natura 2000-området er udpeget for at bevare.

4.2 Natura 2000: Sammenfattende om anlægs- og driftsfasen

Anlægsfasen

Der udføres ikke anlægsprojekter i Natura 2000-områder, hvorfor der ingen påvirkning er i anlægsfasen.

Driftsfasen

Projektet indeholder ikke aktiviteter i driftsfasen, der påvirker udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område, da der ikke er hydrologisk sammenhæng til projektet.

Samlet konklusion

Naturstyrelsens sammenfattende vurdering er, at miljøpåvirkningerne i anlægs- og driftsfasen ikke er væsentlige. I Naturstyrelsens vurdering er indgået projektets beliggenhed, omfang og karakter i forhold til potentielle påvirkninger af Natura 2000-område N184, jf. afsnit 4.1.

4.3 Beskyttede arter

4.3.1 Eksisterende forhold

Der er foretaget søgninger efter beskyttede og rødlistede arter på Arter.dk, Naturdata og DOF-basen for den seneste 10 årige periode. Herudover er medtaget Naturstyrelsens lokale viden. Resultaterne er gennemgået i de følgende afsnit.

Bilag IV-arter

Padder og krybdyr

Ifølge arter.dk er der fundet følgende bilag IV-arter i form af padder og krybdyr over 350 m nord for projektområdet og længere væk fra selve anlægsarbejdet:

- Springfrø (juli 2020)
- Stor vandsalamander (august 2023, usikkerhed 50 m)
- Markfirben (september 2014, præcision 250 m MST angiver at det er på tør hede og klippe under tilgroning)

Flagermus

Ifølge arter.dk er der fundet følgende flagermus uden for projektområdet mod nord ved Hammerknuden og Hammershus samt Slotslyngen:

- Pipistrelflagermus
- Brunflagermus
- Nordflagermus
- Vandflagermus
- Troldflagermus
- Frynseflagermus
- Sydfalgermus
- Dværgflagermus

Det kan ikke udelukkes, at projektområdet er leve- eller rastested for ovenstående flagermus eller Bechsteins flagermus, som Naturstyrelsen har kendskab til er registreret ca. 3 km nord for projektområdet. Herudover kunne brun langøre, skægflagermus og skimmelflagermus forekomme, da de findes på Bornholm. Leislers flagermus findes i Sydsverige og trækker langt til havs og er muligvis overset i Danmark, hvorfor det er sandsynligt, at den findes på Bornholm.

Bilag I-fugle

Trane er registreret som rastende og fouragerende på DOF lokalitet Hestehaven senest i 2021. Naturstyrelsen er bekendt med, at trane i flere år i træk har ynglet i vådområdet ca. 250 m fra projektområdet og ca. 400 m sydvest for anlægsarbejderne.

Fredede og rødlistede arter

Ifølge DOF-databasen er der i området Hestehaven observeret følgende rødlistede fuglearter, som potentielt kunne være ynglefugle; sanglærke (2021) og gulspurv (2020). De er observeret syngende på lokaliteten som vist på kort 4.3.1-1. De øvrige rødlistede fuglearter er overflyvende eller rastende. DOF-lokaliteten Hestehaven overlapper med projektområdet, hvor den blå prik markerer centroiden på lokaliteten og ikke placeringen af observationen.

Der er ikke konstateret andre fredede eller rødlistede arter end de ovennævnte.

Kort 4.3.1-1. DOF-lokalitet Hestehave. Blå prik markerer centroide på lokaliteten.

4.3.2 Vurdering af påvirkninger

Bilag IV-arter

Springfrø

Springfrø er ikke registreret inden for projektområdet, men ca. 900 m nord herfor. Der er ingen vandhuller og dermed ingen yngleområder inden for projektområdet, der jf. håndbogen om bilag IV-arter typisk udgøres af vandhuller med en dybde på næsten en meter eller derover. Arten er en af de mest almindelige padder på Bornholm, hvorfor det skønnes, at den kunne forekomme rastende og fouragerende i projektområdet.

Anlægsarbejdet udføres i den tørreste periode på året og vha. maskiner med et lavt marktryk. Der er tale om en meget lokal og midlertidig forstyrrelse på få timer til dage omkring grøfterne, og vegetationen vil genetablere sig naturligt i løbet af en vækstsæson efter evt. slid. Anlægsarbejdet sker i dagtimerne. Da arten primært er nataktiv, vurderes hverken fourageringen eller vandringer fra overvintringssted til vandhullet og retur at blive påvirket af kørsel og aktivitet ifm. anlægsarbejde.

Der vil ingen efterfølgende drift være ud over øget tilbageholdelse af vand i landskabet. Grøftelukningerne fører til at vandet tilbageholdes i landskabet i længere tid end med de eksisterende fungerende grøfter. Det kan føre til et fugtigere miljø i dele af projektområdet en større del af året, som kan gavne springfrø på deres vandringer. En udvidelse af fugtige og våde arealer i skov vurderes at være positivt for springfrøs raste- og fourageringmuligheder, da springfrø er tilknyttet sådanne områder. De hydrologiske forbedringer vurderes at medføre, at områdets økologiske funktionalitet for arten vil være forbedret sammenlignet med eksisterende forhold.

En negativ påvirkning af områdets økologiske funktionalitet for springfrø som følge af projektet kan således afvises.

Stor vandsalamander

Stor vandsalamander er ikke registreret inden for projektområdet, men ca. 650 m nord herfor. Der er ingen vandhuller og dermed ingen yngleområder inden for

projektområdet, der jf. håndbogen om bilag IV-arter udgøres af vandhuller med egnede planter, hvor æggene klistres fast på vandplanteblade. Arten vurderes at kunne forekomme rastende og fouragerende i projektområdet.

Anlægsarbejdet udføres i den tørreste periode på året og vha. maskiner med et lavt marktryk. Der er tale om en meget lokal og midlertidig forstyrrelse på få timer til dage omkring grøfterne, og vegetationen vil genetablere sig naturligt i løbet af en vækstsæson efter evt. slid. Anlægsarbejdet sker i dagtimerne. Da arten primært er nataktiv, vurderes hverken fourageringen eller vandringer fra overvintringssted til vandhullet og retur at blive påvirket af kørsel og aktivitet ifm. anlægsarbejde.

Der vil ingen efterfølgende drift være ud over øget tilbageholdelse af vand i landskabet. Grøftelukningerne fører til at vandet tilbageholdes i landskabet i længere tid end med de eksisterende fungerende grøfter. Det fører til et fugtigere miljø i dele af projektområdet en større del af året, som kan gavne artens vanding. En udvidelse af fugtige og våde arealer i skov vurderes at være positivt for stor vandsalamanders raste- og fourageringsmuligheder, da arten typisk raster i skov under træstammer mm. Genskabelse af projektet vurderes at medføre, at områdets økologiske funktionalitet for arten vil være forbedret sammenlignet med eksisterende forhold.

En negativ påvirkning af områdets økologiske funktionalitet for stor vandsalamander som følge af projektet kan således afvises.

Markfirben

Markfirben er observeret på tør hede og klippe under tilgroning mindst 650 m fra projektområdet. Arten er knyttet til tørre arealer, hvorfor det vurderes at projektområdet er uegnet som raste-, fouragerings- og ynglested. Det vurderes derfor, at potentielle levesteder ikke påvirkes som følge af den midlertidige anlægsfase eller driftsfasen.

En negativ påvirkning af områdets økologiske funktionalitet for markfirben som følge af projektet kan således afvises.

Flagermus

Forbedring af hydrologiske forhold vil gavne naturindholdet i skov bredt, herunder også indirekte levevilkårene for flagermus. Vekselvirkningen mellem tør og våd natur skaber mere diversitet i dyre- og plantelivet. Våde lavninger øger insektproduktionen og dermed fødegrundlaget for insektædende dyr som flagermus.

Omkring ni arter af flagermus er registreret i nærheden af projektområdet eller vurderes at kunne yngle, raste eller overvintrere her, da de yngler, raster og overvintrer i træer. Under anlægsarbejdet fjernes der mindre træer og buske for at skabe adgang for maskinerne. Gamle træer og træer med hulheder og råd fældes ikke og potentielle levesteder vurderes derfor ikke at blive påvirket eller fjernet under anlægsarbejdet. Da anlægsfasen endvidere er relativ kort og foregår i dagtimerne, og der ingen efterfølgende drift vil være, ud over øget tilbageholdelse af vand i landskabet, vurderes den økologiske funktionalitet af området for flagermus at være uændret.

Sydflagermus, nordflagermus og skimmelflagermus vil ikke blive påvirket, da de er knyttet til bygninger, hvor der ikke sker ændringer.

En negativ påvirkning af områdets økologiske funktionalitet for flagermus som følge af projektet kan således afvises.

Bilag I-fugle

Trane er registreret som rastende og fouragerende på DOF lokalitet Hestehaven (kort 4.3.1-1), som inkluderer projektområdet. Naturstyrelsen er bekendt med, at trane i flere år i træk har ynglet i vådområdet ca. 250 m. fra projektområdet og ca. 400 m sydvest for anlægsarbejderne.

Generelt kan flere våde partier i skoven føre til et forbedret fødegrundlag ved at fremme padderne. Søgaard et al. (2005) vurderer, at tranens yngleområde i en afstand af 300 m skal være uforstyrret i perioden 1. marts-15. juli. Anlægsarbejdet sker mindst 400 m fra vådområdet og der er ingen efterfølgende drift ud over øget tilbageholdelse af vand i landskabet.

En væsentlig påvirkning af arten som følge af projektet kan dermed udelukkes.

Fredede og rødlistede arter

Der vil ingen påvirkning være af de rødlistede arter sanglærke og gulspurv, fordi projektområdet er blandet fugtig skov og de to arter vurderes ikke at yngle her, da de foretrækker at yngle på lysåbne arealer med buske.

4.4 Beskyttede arter: Sammenfattende om anlægs- og driftsfasen

Anlægsfasen

Projektets anlægsfase indeholder ikke aktiviteter, der påvirker områdets økologiske funktionalitet for bilag IV-arter (springfrø, stor vandsalamander, markfirben og flagermus) eller har væsentlig påvirkning på bilag I-fugle (trane), eller påvirker øvrige beskyttede arter, som ikke har leve-, raste- eller ynglested i projektområdet.

Hvad angår bilag IV-arterne springfrø og stor vandsalamander kan området være raste- og fourageringsområde for disse. Projektet fører til et fugtigere miljø i dele af projektområdet en større del af året, hvilket vurderes at være positivt for arternes raste-, vandrings- og fourageringsmuligheder. Den lokale og midlertidige forstyrrelse fra anlægsarbejdet i dagtimerne vurderes ikke at påvirke områdets økologiske funktionalitet for arterne, som primært er nataktive. Områdets økologisk funktionalitet for arterne vil således opretholdes eller forbedres.

Omkring ni arter af flagermus vurderes at kunne yngle, raste eller overvinde i træer inden for projektområdet. Da der ikke fjernes træer, som er potentielle levesteder, og anlægsfasen er kort og med meget lokal påvirkning, vurderes den økologiske funktionalitet af området for flagermus at være uændret.

Anlægsarbejdet ifm. de hydrologiske forbedringer sker i en afstand af over 300 m fra ynglestedet for trane, således at arten ikke forstyrres.

Der vil ingen påvirkning være af de rødlistede arter sanglærke og gulspurv, fordi projektområdet er blandet fugtig skov og de to arter vurderes ikke at yngle her, da de foretrækker at yngle på lysåbne arealer med buske.

Driftsfasen

Projektet indeholder ingen aktiviteter i driftsfasen ud over øget tilbageholdelse af vand i landskabet. Hvad angår bilag IV-arterne springfrø og stor vandsalamander kan området være raste- og fourageringsområde for disse. Projektet fører til et fugtigere miljø i dele af projektområdet en større del af året, hvilket vurderes at være positivt for arternes raste-, vandrings- og fourageringsmuligheder. Områdets økologisk funktionalitet for arterne vil således opretholdes eller forbedres. Generelt kan flere våde partier i skoven føre til et forbedret fødegrundlag for bilag I fuglen trane og flagermus. Der vil ingen påvirkning være for de rødlistede sanglærke og gulspurv, som yngler på lysåbne arealer med buske.

Samlet konklusion

Sammenfattende er det Naturstyrelsens vurdering, at miljøpåvirkningerne i anlægs- og driftsfasen ikke er væsentlige. I Naturstyrelsens vurdering er indgået projektets beliggenhed, omfang og karakter i forhold til potentielle påvirkninger af beskyttede arter, jf. afsnit 4.3.

4.5 § 3-beskyttet natur

Beliggenhed af projektområde, anlægsarbejde og den hydrologiske effekt og natur beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3 fremgår af Bilag B kort 1-1.

4.5.1 Eksisterende forhold

Der er ingen områder med § 3-beskyttet natur i projektområdet eller området med anlægsarbejde.

Følgende naturområder, som er vejledende registreret som § 3, har ingen hydrologisk sammenhæng med projektområdet, hvorfor de ikke vil blive påvirket af projektet. Der er angivet objektid:

- Hede: fire polygoner, hvoraf den nærmeste (199484) ligger ca. 360 m nord for projektområdet
- Eng: ca. 150 m øst for projektområdet er beliggende på den østlige side af Kampeløkke Å (2321711).
- Vandhuller: 2 stk. hhv. 140 m og 250 m nord for projektområdet (126427 og 126426).
- Vandhuller (126461) delvist omgivet af mose (199405) ca. 240 m sydvest for projektområdet og vandhul ca. 45 m syd for projektområdet (126428).

De sidstnævnte afvander mod syd og sydøst, hvorfor der ikke er hydrologisk sammenhæng til projektområdet, og de aktuelle grøfter som lukkes. På nedenstående

Hydrologitiltag

- Grøftetiltag
- Underføring
- Plan til terræn
- Tilkastning
- Fjerne drænrør
- Projektområde

Natur

BES_NATURTYPER

- Eng
- Mose
- Sø

Vandoplande

- Kampeløkke Å
- Møllebæk
- Mølledam

Baggrundskort

Skærmkort - klassisk

Projektområdet afvander på en ca. 250 m strækning til Kampeløkke Å, som er beskyttet af § 3.

Anlægsfasen

Driftsfasen

4.6 § 3-beskyttet natur: Sammenfattende om anlægs- og driftsfasen

13

Projektet indeholder ikke aktiviteter i anlægsfasen, der påvirker § 3-beskyttet natur, da der ikke sker anlægsarbejde i § 3-beskyttet natur. Grøftelukningerne sker nedstrøms og op i systemet, hvilket mindsker sedimenttransport som potentielt kunne løbe til § 3-vandløbet.

Driftsfasen

Grøftelukningerne kan føre til en mere jævn tilstrømning af vand til Kampeløkke Å og en reduktion af tilførsel af materialer i ekstremssituationer samt potentielt reducere tilførsel af kvælstof ved øget denitrifikation i oplandet.

Samlet konklusion

Sammenfattende er det Naturstyrelsens vurdering, at miljøpåvirkningerne i anlægs- og driftsfasen ikke er væsentlige. I Naturstyrelsens vurdering er indgået projektets beliggenhed, omfang og karakter i forhold til potentielle påvirkninger af § 3-beskyttede områder, jf. afsnit 4.5.

Projektets gennemførelse vil ikke medføre en tilstandsændring i §3 områder og forudsætter derfor ikke en dispensation.

5 Vand

5.1 Målsatte vandløb og søer

Projektområdet ligger i vandområdedistrikt Bornholm og hovedvandopland Bornholm. Der findes ingen målsatte søer og ingen målsatte vandløb inden for projektområdet (Bilag C kort 2-1).

Projektområdet har hydrologisk sammenhæng med Kampeløkke Å, C(04339), som det afvander til. Oplandet til projektområdet udgør ca. 0,5 % af vandoplandet til Kampeløkke Å som vist på kort 3-5. Vandløbet er målsat med god økologisk tilstand og ukendt kemisk tilstand og er tilstandsvurderet som vist i tabel 5.1-1. Det er karakteriseret som et naturligt vandløb med typologi RW1 og har ikke planlagte indsatser, jf. den gældende vandplan og er ikke omfattet af regulativ. Mod nord-vest løber Pissebæk (04264). Projektområdet afvander mod øst, og der er ikke hydrologisk kontakt til Pissebæk, der ligger i et andet vandopland.

Tabel 5.1-1 Oversigt over tilstandsvurdering for målsatte vandløb

ID Kvalitets- element	Kampeløkke Å, C - 04339
Samlet økologisk tilstand	God
Smådyr/benthiske invertebrater	God økologisk tilstand
Vandplanter/Makrofyter	Ukendt
Fisk	Ukendt
Alger/Fytobenthos	Ukendt
Nationalt specifikke stoffer	Ukendt
Kemisk tilstand	Ukendt
Regulativ	Nej

Projektområdet har ikke hydrologisk sammenhæng med målsatte søer. Den nærmeste målsatte sø er Hammersø (940), der ligger omtrent 3,5 km nord-nordvest for projektområdet.

Anlægsfasen

Da projektområdet afvander til det målsatte vandløb Kampeløkke Å kan anlægsarbejdet potentielt påvirke vandløbet og dets kvalitetselementer.

Smådyr og fisk, som er tilstandsvurderede hhv. god og ukendt kan potentielt påvirkes af tilførsel af sediment og næringsstoffer, som hvirvles op ved jordarbejdet ifm. grøftelukning og opgravning af rør. Det samme gælder for vandplanter og alger, som har ukendt tilstand.

Vandets kemiske tilstand er ukendt. Tilstanden, herunder indholdet af kvælstof, fosfor, ilt og nationalt specifikke stoffer, samt vandets klarhed kan i anlægsfasen potentielt påvirkes af indholdet i den jord, der bruges til arbejdet.

Projektområdet er beliggende i skov uden gødskning og jordbearbejdning og modtager vand fra landbrugsområder vest herfor. Disse ligger i den laveste samlede klasse for fosfortab.

Lavbundsområderne på Bornholm er ikke okkerklassificerede (Miljøportalens lag *Lavbund og okker*). De nærmeste lavbundsområder er vådområdet ca. 140 m sydvest for den sydvestlige del af projektområdet og et lavbundsområde øst for Kampeløkke Å. Projektområdet afvander ikke til disse (se kort 4.5.1-1).

Der er dermed ikke registreret okkerbelastede vandforekomster i projektområdet, eller opstrøms eller nedstrøm for dette og vandplanen angiver ingen okkerindsatser i området.

Driftsfasen

Der vil ingen efterfølgende drift være ud over øget tilbageholdelse af vand i landskabet. Lukning af grøfterne vil føre til at der i driftsfasen er en mere jævn tilstrømning af vand til det målsatte vandløb hen over året. Det vil medføre en højere vandtilførsel i de tørre perioder end nu, hvor der normalt ville ske en hurtigere afvanding af oplandet.

Projektets forhold til vandløbsloven

De beskrevne grøftelukninger indbefatter grøfter, som er omfattet af vandløbsloven, idet de vurderes at være vandførende størstedelen af året. De er ikke omfattet af et regulativ. Projektet forudsætter tilladelse fra Bornholms Regionskommune iht. vandløbsloven og iht. planlovens § 35, stk. 1, om terrænændringer. Der har været dialog med Bornholms Regionskommune og det forventes at der kan opnås tilladelse iht. vandløbsloven. Herudover har kommunen vurderet, at projektet ikke kræver tilladelse iht. planloven. Vandløbsansøgningen er vedlagt som bilag D.

5.1.1 Vurdering af påvirkninger

Anlægsfasen

Smådyr, fisk, vandplanter og alger kan potentielt påvirkes af tilførsel af sediment og næringsstoffer, som hvirvles op ved jordarbejdet ifm. grøftelukning og opgravning af rør. Grøftelukningerne sker nedstrøms og op i systemet, hvilket mindsker sedimenttransport til det målsatte vandløb. Grundet den store afstand fra tiltagene til det målsatte vandløb, samt den nedsatte vandføring efter tilkastningen af grøften, vil evt. finpartikulært materiale, der hvirvles op fra bunden eller frigives fra den tilførte jord, hurtigt bundfældes inden vandet når det målsatte vandløb som ligger ca. 240 m nedstrøms og ikke udgøre en påvirkning af kvalitetselementerne.

Vandets kemiske tilstand, herunder indholdet af kvælstof, fosfor, ilt, nationalt specifikke stoffer og vandets klarhed, kan i anlægsfasen potentielt påvirkes af indholdet i den jord, der bruges til arbejdet. Der er tale om små grøfter med lav vandføring, som lukkes med jord fra natur- og skovarealer, som hverken gødes eller sprøjtes. Derfor vil jordens indhold af næringsstoffer være lavt og ikke indeholde forurenende stoffer. Ydermere siver vandet gennem jorden på en skovbevokset strækning, hvor planterne optager næringsstoffer, før det når det målsatte vandløb. Projektområdet modtager vand fra landbrugsjord med laveste klasse fosfortab og ligger ikke i et okkerbelastet område, hvilket er forhold der ikke ændres som følge af projektet.

Driftsfasen

I driftsfasen er der ikke planlagt aktive tiltag. Vandet vil få en længere opholdstid i skoven. Dette er positivt for det målsatte vandløb, da tilstrømningen bliver jævnet mere ud over året. Det betyder også, at materialetilførsel og tilførsel af organisk stof til vandløbet ved eksempelvis ekstremnedbørssituationer kan reduceres.

Samlet vurderes, at der ikke er risiko for, at et eller flere af kvalitetselementerne vil gå en tilstandsklasse ned, hverken i anlægsfasen eller i driftsfasen. Ligeledes vurderes det, at der ikke vil være en påvirkning, der kan medføre, at der ikke kan opnås målopfyldelse for det målsatte vandløb.

5.2 Kystvande

Projektområdet afvander via det målsatte vandløb Kampeløkke Å, C (04339) til det målsatte kystvand Østersøen, Bornholm ca. 4,5 km nedstrøms for projektområdet (Bilag C - kort 2-1). Det ses af nedenstående tabel 5.3-1 at kystvandets samlede økologiske tilstand er ringe. Det samme gælder for fytoplankton og rodfæstede bundplanter, mens bunddyr og nationalt specifikke stoffer, men den kemisk tilstand er ikke god. Der er ikke angivet indsatser i den gældende vandplan.

Tabel 5.2-1 Oversigt over kystvande og deres tilstand

DK vand- område ID	Samlet økologisk tilstand	Fyto- plankton	Rod- fæstede bund- planter	Bund- dyr	Vandets klarhed	Iltfor- hold	Nationalt specifikke stoffer	Kemisk tilstand
--------------------------	---------------------------------	-------------------	-------------------------------------	--------------	--------------------	-----------------	------------------------------------	--------------------

56	Ringe	Ringe	Ringe	God	Ikke anvendelig	Ikke anvendelig	God	Ikke god
----	-------	-------	-------	-----	-----------------	-----------------	-----	----------

5.2.1 Vurdering af påvirkning

Anlægsarbejdet

Kvalitetsselementerne for kystvandene Østersøen Bornholm kunne potentielt blive forringede ved, at der blev ført sediment, næringsstoffer eller nationalt specifikke stoffer til havet som hvirvles op ved jordarbejdet ifm. grøftelukning og opgravning af rør under anlægsarbejdet. Der er tale om små grøfter med lav vandføring, som lukkes med jord fra natur- og skovarealer, som hverken gødes eller sprøjtes. Derfor vil jordens indhold af næringsstoffer være lavt og ikke indeholde forurenende stoffer.

Grøftelukningerne sker nedstrøms og op i systemet, hvilket mindsker sedimenttransport til det målsatte vandløb. Grundet den store afstand fra tiltagene til de målsatte vandløb og dermed til kystvandet, samt den nedsatte vandføring efter tilkastningen af grøften, vil evt. finpartikulært materiale, der hvirvles op fra bunden eller frigives fra den tilførte jord, hurtigt bundfældes inden vandet når de målsatte vandløb og kystvandet, som ligger ca. 4,5 km m nedstrøms anlægsarbejdet. Da projektet kun udgør ca. 0,5 % af vandoplandet til Kampeløkke å, som leder vandet ud til havet vurderes det ikke at have en betydning for kystvandenenes kvalitetsselementer.

På den baggrund vurderes det at kystvandenenes kvalitetsselementer ikke vil blive påvirket af nitratudvaskning

Driftsfasen

I driftsfasen er der ikke planlagt tiltag. Vandet vil få en længere opholdstid i skoven ca. 4,5 km fra kystvandet. Dette er positivt for det målsatte vandløb som fører til kystvandet, da afstrømningen bliver jævnet mere ud over året. Det betyder også, at materialetilførsel og tilførsel af organisk stof til vandløbet og dermed kystvandet ved eksempelvis ekstremnedbørssituationer kan reduceres. Da projektet kun udgør ca. 0,5 % af vandoplandet til Kampeløkke å, som leder vandet ud til havet vurderes det ikke at have en betydning for kystvandenenes kvalitetsselementer.

Projektets gennemførelse vil ikke hverken i anlægs- eller driftsfasen påvirke tilstanden af kystvande. Samlet vurderes, at der ikke er risiko for, at et eller flere af kvalitetsselementerne vil gå en tilstandsklasse ned, hverken i anlægsfasen eller i driftsfasen. Ligeledes vurderes det, at der ikke vil være en påvirkning, der kan medføre, at der ikke kan opnås målopfyldelse for kystvandet.

5.3 Grundvandsforekomster og drikkevandsinteresser

Projektområdet er beliggende i et område med særlige drikkevandsinteresser (289) uden grundvandskortlægning og afvander til én terrænnær ([DK301 dkmb 1799 uu](#)) og én dyb grundvandsforekomst

([DK301 dkmb 1822 uu](#)) (Bilag C kort 2-2). Som det ses af tabel 5.2-1 har begge forekomster god samlet kemisk tilstand og god kvantitativ tilstand.

Tabel 5-3-1 Oversigt over grundvandsforekomster og deres tilstand

Vandområde ID	Typologi	Samlet kemisk tilstand	Kvantitativ tilstand	Årsag til manglende målopfyldesen
<i>DK301 dkmb 1799 uu</i>	<i>Terrænnær</i>	God	God	-
<i>DK301 dkmb 1822 uu</i>	<i>Dyb</i>	God	God	-

5.3.1 Vurdering af påvirkning

Anlægsfasen

Anlægsfasen ifm grøftelukningerne påvirker ikke grundvandsforekomsterne, da arbejderne ikke har indflydelse på vandets næringsindhold eller nedsivning i jorden.

Driftsfasen

Grundvandsforekomsterne kan potentielt påvirkes som følge af ændrede afstrømningsforhold i driftsfasen. Det vurderes, at de ændrede afstrømningsforhold vil øge nedsivningen til grundvandet og dermed udgøre en positiv påvirkning af den kvantitative tilstand. De påvirkede arealer er små i forhold til skovens samlede areal, og effekten er derfor lille. De mere våde forhold kan også medføre en øget denitrifikation, og dermed mindre nedsivning af kvælstof til grundvandet til gavn for den kemiske tilstand. De to forekomster er i god kemisk og kvantitativ tilstand, og de planlagte tiltag vurderes at føre til positive påvirkninger, om end i begrænset omfang. Der er jf. afsnit 5.5 ikke kortlagt jordforurening i området og det vurderes i sammenhæng med det ovenstående, at projektet ikke påvirker drikkevandsinteresserne.

Projektets gennemførelse vil dermed ikke hverken i anlægs- eller driftsfasen påvirke tilstanden af grundvandsforekomster eller påvirke drikkevandsinteresser.

5.4 Havstrategi

Projektet medfører ikke udledning af miljøfremmede eller forurenende stoffer i hverken anlægs- eller driftsfasen. På baggrund af ovenstående oplysninger om projektets indhold, beliggenhed, omfang og karakter vurderes projektet ikke at ville påvirke muligheden for at opnå de miljømål for havområder, som er fastsat i medfør af lov om havstrategi. Projektet vil således ikke påvirke muligheden for at opnå god miljøtilstand i Østersøens økosystem og dermed heller ikke stride mod formålet med The Baltic Sea Action Plan 2021, som er udarbejdet af landene omkring Østersøen i HELCOM samarbejde.

Det vurderes på den baggrund, at projektet ikke er til hinder for målopfyldelse af Danmarks havstrategi, idet projektet ikke har væsentlig påvirkning for nogle af strategiens deskriptorer.

5.5 Jordforurening

Det fremgår af Miljøportalens lag med *Områdeklassificering* og *Jordforurening*, *UIK flader* er der ikke registreret kortlagte jordforureninger inden for projektområdet, som heller ikke er omfattet af kommunens områdeklassificering. Det vurderes derfor, at projektet ikke vil medføre mobilisering af jordforurening, der kan påvirke vandforekomster negativt i anlægsfasen eller i driftsfasen.

De nærmeste registrerede forurenede områder er et V1- område ca. 2 km sydøst for projektområdet. Der er ikke registreret V2-områder på Bornholm. Projektet medfører ikke mobilisering af forurenede jord, hverken i anlægs- eller driftsfasen. Projektet medfører heller ikke ny jordforurening i anlægs- eller driftsfasen.

Det vurderes på den baggrund, at projektet ikke vil medføre mobilisering af jordforurening, der kan påvirke vandforekomster negativt i anlægsfasen eller i driftsfasen.

5.6 Vand: Sammenfattende om anlægs- og driftsfasen

Anlægsfasen

Projektet indeholder ikke aktiviteter i anlægsfasen, der påvirker vandforekomster i form af målsatte vandløb og søer, grundvand og drikkevandsinteresser, kystvande og havstrategi i en grad der medfører en negativ påvirkning.

Projektet vurderes ikke at forringe det målsatte vandløb Kampeløkke Å, da grøftelukninger foretages med lokalt næringsfattigt jord nedstrøms og op i systemet, hvilket hindrer sedimenttransport til vandløbet, som ligger i en afstand af ca. 240 m. Den kemiske tilstand forringes ikke, da der ikke er jordforurening eller okkerbelastning i projektområdet og vandet siver gennem jorden på en skovbevokset strækning, hvor planterne kan optage næringsstoffer før de evt. kunne nå det målsatte vandløb.

Grundvandet påvirkes ikke i anlægsfasen, da den ikke medfører ændringer i vandets næringsindhold og nedsivningen.

Driftsfasen

Projektet indeholder ikke aktiviteter i driftsfasen, der påvirker vandforekomster i form af målsatte vandløb og søer, grundvand og drikkevandsinteresser, kystvande og havstrategi i en grad der medfører en negativ påvirkning.

Der vil ingen efterfølgende drift være ud over øget tilbageholdelse af vand i landskabet. Lukning af grøfterne vil føre til, at der i driftsfasen er en mere jævn tilstrømning af vand til det målsatte vandløb hen over året. Det vil medføre en højere vandtilførsel i de tørre perioder end nu, hvor der normalt ville ske en hurtigere afvanding af oplandet, og vil reducere materialetransport ved ekstremnedbørshændelser. Det ændrede afstrømningsforhold vil øge nedsivningen til grundvandet. De påvirkede arealer er små i forhold til skovens samlede areal, og effekten er derfor lille. De mere våde forhold kan også medføre en øget denitrifikation, og dermed mindre nedsivning af kvælstof til grundvandet. De to forekomster er i god kemisk og kvantitativ tilstand, og de planlagte tiltag vurderes at føre til positive påvirkninger, om end i begrænset omfang.

Det er Naturstyrelsens vurdering, at projektets tiltag ikke vil forhindre målopfyldelse for målsatte overflade- og kystvandområder samt for grundvandsforekomster, da der er tale om en neutral påvirkning.

Kystvande og Havstrategi

Projektet har ikke nogen påvirkning på kystvande, da der ikke sker ændringer i afvanding eller afstrømningsforhold til kystvandet i den afstand, det er beliggende, jf. projektets omfang, karakter og beliggenhed.

Projektet vurderes ikke at udlede miljøfremmede eller forurenende stoffer i hverken anlægs- eller driftsfasen og påvirker dermed ikke muligheden for at opnå de miljømål for havområder, som er fastsat i medfør af lov om havstrategi.

Samlet konklusion

Sammenfattende er det Naturstyrelsens vurdering, at miljøpåvirkningerne i anlægs- og driftsfasen ikke er væsentlige og ikke vil forhindre målopfyldelse for vandforekomster. I Naturstyrelsens vurdering er indgået projektets beliggenhed, omfang og karakter i forhold til potentielle påvirkninger af vandforekomster, jf. afsnit 5.1-5.6, hvoraf det også fremgår, at projektet ikke vil medføre en forringelse af målsatte vandforekomster.

6 Planlægning

6.1 Kommuneplan, landskab og kulturmiljø

6.1.1 Eksisterende forhold

Projektområdet ligger i landzone og er i kommuneplanen for Bornholms Regionskommune udpeget som beskrevet i nedenstående og som ses af bilag C kort 2_5.

Der er ikke udpeget områder med kulturhistorisk bevaringsværdi eller værdifulde kulturmiljøer. Kommunens overordnede målsætning for landskabet er, at de mest betydningsfulde, oplevelsesrige og sårbare landskaber skal sikres.

Bevaringsværdigt landskab

Bevaringsværdigt landskab er udpeget pga. den markante sprækkedal Ravnedalen med åbne partier af hedevegetation, hvor terrænformerne opleves ekstra tydeligt, og de sammenhængende skovbevoksede områder, hvor projektområdet er beliggende. Dette overlapper med nedenstående større sammenhængende landskaber.

Større sammenhængende landskab

Projektområdet indgår i et større sammenhængende landskab med en del af klippekysten og Hammerknuden, som er karakteriseret ved klippeknoldene og de åbne klippehedelandskaber med vidt udsyn samt markante sprækkedale og lav vegetation, der giver mulighed for at opleve klippeknoldenes former.

Af kommuneplanens retningslinje for større sammenhængende landskaber fremgår det bl.a.:

- at disse friholdes fra større tekniske anlæg så vidt muligt
- at der må ikke ske negativ påvirkning af de landskabelige interesser

Projektområdet er beliggende i område med særlige naturbeskyttelsesinteresser og økologiske forbindelser som indgår i Grønt Danmarkskort.

Kommunens overordnede målsætning for natur er, at:

- kvaliteten af eksisterende lysåbne naturtyper skal bevares og forbedres
- biodiversiteten skal forbedres gennem naturgenopretningsprojekter
- naturområder skal gøres større og mere sammenhængende til fordel for dyr, planter og friluftsliv
- der skal være mere vild og ikke plejekrævende natur samt urørt skov på Bornholm

Af kommuneplanens retningslinje for Grønt Danmarkskort fremgår det bl.a.:

- at naturnetværket skal søges udviklet
- at naturindsatsen prioriteres højt inden for naturområder med særlige naturbeskyttelsesinteresser
- at ubrudte og uforstyrrede natursammenhænge om muligt skal forbedres

6.1.2 Vurdering af påvirkninger

Projektet er i overensstemmelse med kommuneplanens retningslinje for Bevaringsværdigt landskab og Større sammenhængende landskab samt særlige naturbeskyttelsesinteresser og økologiske forbindelser som indgår i Grønt Danmarkskort.

Det vurderes, at indsatsen til forbedring af hydrologi i projektområdet ikke forringer kvaliteten af landskabet, idet grøfterne er et kunstigt element i landskabet, og lukning af disse netop bevirker, at landskabet helt lokalt i projektområdet får en mere naturlig fremtoning. Anlægsarbejdet udføres i den tørreste periode på året og vha. maskiner med et lavt marktryk. Der er tale om meget lokale indgreb, hvor vegetationen vil genetablere sig naturligt i løbet af en vækstsæson efter evt. slid. På den baggrund vurderes det, at den landskabelige og oplevelsesmæssige kvalitet af området ikke forringes.

Forbedring af hydrologien i projektområdet er i overensstemmelse med målsætning for Grønt Danmark om at forbedre kvaliteten af naturen inden for naturområder med særlige naturbeskyttelsesinteresser.

Det vurderes på den baggrund af ovenstående, at projektet ikke er i strid med kommuneplanens retningslinjer for området eller øvrige landskabelige og naturmæssige interesser.

6.2 Planlægning: Sammenfattende om anlægs- og driftsfasen

Anlægsfasen

Projektet indeholder ikke aktiviteter i anlægsfasen, der er i strid med kommuneplanens retningslinjer eller i øvrigt påvirker landskabelige forhold og naturinteresser.

I anlægsfasen medfører projektet påvirkninger fra lukning af grøfter, der kan påvirke områdets landskab og naturinteresser. Anlægsarbejdet er meget lokalt og kortvarigt den lokale påvirkning af landskab og naturindhold er midlertidig. Herudover er grøfterne et kunstigt element i landskabet og lukning af disse netop bevirker at landskabet helt lokalt i projektområdet får en mere naturlig fremtoning.

Driftsfasen

Der vil ingen efterfølgende drift være ud over øget tilbageholdelse af vand i landskabet som understøtter de landskabelige forhold og naturinteresser. Projektet er dermed ikke i strid med den kommunale planlægning og retningslinjer.

Samlet konklusion

Sammenfattende er det Naturstyrelsens vurdering, at miljøpåvirkningerne i anlægs- og driftsfasen ikke har en væsentlig påvirkning i forhold til områdets planlægning. I Naturstyrelsens vurdering er indgået projektets beliggenhed, omfang og karakter i forhold til potentielle påvirkninger, jf. afsnit 6.1.

7 Andre beskyttelsesinteresser

7.1 Eksisterende forhold og vurdering af påvirkninger

Projektområdet er hverken omfattet af fredninger eller bygge- og beskyttelseslinjer og indeholder ikke fortidsminder (bilag C kort 2-4).

7.1.1 Fredninger

Projektområdet er ikke omfattet af fredninger. Den nærmeste fredning (objectid 3199) er ca. 500 m syd for projektområdet og har ingen hydrologisk sammenhæng med projektet og vil derfor ikke blive påvirket i hverken anlægs- eller driftsfasen.

7.1.2 Sten- og jorddiger, museumslovens § 29a

Der er registreret beskyttede stendiger på en ca. 500 m strækning langs med projektområdets vestlige grænse og sydvestlige del, hvor diget fortsætter gennem projektområdet mod øst som vist på (bilag C kort 2-3).

Anlægsfasen

Der er ingen anlægsarbejder eller adgangsvej, der overlapper med stendiger.

Driftsfasen

Der vil ingen efterfølgende drift være ud over øget tilbageholdelse af vand i landskabet. Der kunne potentielt være påvirkning af digerne fra nye fugtige lavninger. Naturstyrelsens analyse i Scalgo viser, at der i det konkrete projekt ikke er forskel på udbredelsen af våde lavninger før og efter projektets gennemførelse (kort 3-3 og 3-4).

Hvor stendiget støder op til marken, er der i dag et fungerende rør som leder vandet fra marken, under diget og ind i projektområdet. Denne afledning fortsættes uændret, således at der ikke stuves vand op bag diget på marken. Derfor vil projektet ikke påvirke digets kulturhistoriske, landskabelige og biologiske værdi.

Sammenfatning

Der er ingen anlægsarbejder eller adgangsvej, der overlapper med stendiger, hvorfor der ingen påvirkning er i anlægsfasen. I driftsfasen vil stendigerne ikke overlappes af nye fugtige lavninger eller blive påvirket af opstuvning af vand bag digerne, hvorfor projektet ikke har en væsentlig påvirkning af digerne i hverken anlægs eller driftsfasen.

Projektets gennemførelse vil ikke medføre en tilstandsændring og forudsætter derfor ikke en dispensation.

7.1.3 Fortidsminder, museumslovens § 29e

Der er ikke registreret fortidsminder i projektområdet (kort C 2-3).

7.1.4 Fortidsmindebeskyttelseslinjen

Projektområdet er ikke omfattet af fortidsmindebeskyttelseslinjen (kort C 2-4).

7.1.5 Øvrige kulturhistoriske interesser

Projektområdet overlapper med oldtidsagre fra jernalderen i den sydvestlige del, jf. Naturstyrelsens registreringer (kort C2-3). Her foretages intet anlægsarbejde eller påvirkninger af området i driftsfasen. I overensstemmelse med Naturstyrelsens fortidsmindepolitik behandles øvrige kulturhistoriske interesser på styrelsens arealer på linje med de fredede fortidsminder.

7.1.6 Strandbeskyttelseslinje

Projektområdet er ikke omfattet af strandbeskyttelseslinjen (kort C 2-4).

7.1.7 Sø- og åbeskyttelseslinjerne

Projektområdet er ikke omfattet af sø- eller åbeskyttelseslinjen (kort C 2-4).

7.1.8 Skovbyggelinjen

Projektområdet er ikke omfattet af skovbyggelinjen (Kort C 2-4). Det overlap, som fremgår af kortet, skyldes unøjagtighed i indtegningen ift. skelgrænser.

7.2 Andre beskyttelsesinteresser: Sammenfattende om anlægs- og driftsfasen

Anlægsfasen

Projektet indeholder ikke aktiviteter i anlægsfasen, der påvirker fredninger, bygge- og beskyttelseslinjer, beskyttede diger, fortidsminder og øvrige kulturhistoriske interesser, da der intet overlap er med anlægsarbejdet.

Hvis der under anlægsarbejdet træffes fortidsminder inden for området, standses arbejdet og det ansvarlige museum kontaktes.

Driftsfasen

Der vil ingen efterfølgende drift være ud over øget tilbageholdelse af vand i landskabet. Projektet indeholder ikke aktiviteter i driftsfasen, der påvirker den nærmeste fredning, beskyttede stendiger eller oldtidsagre, da der ingen ændret hydrologisk effekt er i det fredede område eller ift. stendigerne.

Samlet konklusion

Sammenfattende er det Naturstyrelsens vurdering, at miljøpåvirkningerne i anlægs- og driftsfasen ikke er væsentlige i forhold til beskyttelsesinteresserne i projektområdet. I Naturstyrelsens vurdering er indgået projektets beliggenhed, omfang og karakter i forhold til potentielle påvirkninger af fredede områder og stendiger, jf. afsnit 7.1.

8 Andre miljøforhold

8.1 Støv, støj og vibrationer, lys, luft og lugt

8.1.1 Vurdering af påvirkninger

Projektet vil i mindre grad generere støv og vibrationer i anlægsfasen, når maskinerne kører og dumper balkerne med jord ned i grøfterne. Støv vurderes at være meget lokalt og begrænset, da jorden der blot dumpes ned i grøften, hvor den i forvejen ligger på kanten. Der vil ikke ske påvirkning af luften eller forekomme lugtgener, da der ikke er væsentlig emission fra de anvendte entreprenørmaskiner. Da de nærmeste naboer bor ca. 150 m væk og arbejdet kun varer ca. 2 uger og vil foregå i dagtimerne inden for almindelig arbejdstid, uden lyssætning og kun skabe en lokal og midlertidig påvirkning, vil de potentielle støv, støj og vibrationspåvirkninger ikke at være til gene for naboerne.

Der er ingen aktiviteter i driftsfasen, hvorfor der ikke vil være påvirkning ift. støv, støj, vibrationer, lys, luft og lugt.

8.2 Ressourcer, affald og spildevand

8.2.1 Vurdering af påvirkninger

I anlægsfasen tilføres der ikke råstoffer og genereres ikke affald eller spildevand og det samme gælder for driftsfasen, hvorfor projektet ingen væsentlig miljøpåvirkning har ift. ressourcer, affald og spildevand. Ved grøftelukninger bruges udelukkende lokalt materiale, idet der anvendes balker med jord, der tidligere er rensset op ad samme grøfter. Materialet er således af lignende beskaffenhed, som den jordbund det anlægges på i grøfterne.

Det eneste affald der genereres er ved fjernelse af 5 m plastikrør. Ved fjernelse af dette udeledes der ikke miljøfarlige forurenende stoffer, hverken nationalt specifikke stoffer eller EU-prioriterede stoffer og røret bortskaffes på behørig vis til godkendt modtageanlæg.

8.3 Andre miljøforhold: Sammenfattende om anlægs- og driftsfasen

Anlægsfasen

Projektet indeholder ikke aktiviteter i anlægsfasen, der fører til en væsentlig påvirkning fra støv, støj og vibrationer, lys, luft og lugt ligesom projektet ingen væsentlig miljøpåvirkning har ift. ressourcer, affald og spildevand.

I anlægsfasen medfører projektet mindre påvirkninger fra kørsel og flytning af jord fra balker til grøfter. Anlægsfasen er kortvarig og midlertidig og arbejdet udføres i dagtimerne uden lyssætning, jord flyttes meget lokalt fra balke til grøft, emission fra entreprenørmaskiner er meget kortvarig og lokal, og afstanden til nærmeste nabo er ca. 150 m. Affaldsmængden er meget begrænset, indeholder ikke miljøfarlige forurenende stoffer, hverken for nationalt specifikke stoffer eller EU-prioriterede stoffer og bortskaffes på behørig vis til godkendt affaldsmottager.

På den baggrund vurderer Naturstyrelsens, at anlægsarbejdet ikke er til gene for naboerne og der ikke er tale om en væsentlig miljøpåvirkning.

Driftsfasen

Projektet indeholder ingen aktiviteter i driftsfasen, hvorfor der ikke vil være påvirkning ift. støv, støj, vibrationer, lys, luft og lugt samt ressourcer, affald og spildevand.

Samlet konklusion

Sammenfattende er det Naturstyrelsens vurdering, at miljøpåvirkningerne i anlægs- og driftsfasen ikke er væsentlige i forhold til andre miljøforhold. I Naturstyrelsens vurdering er indgået projektets beliggenhed, omfang og karakter i forhold til potentielle påvirkninger, jf. afsnit 8.1.

9 Kumulative påvirkninger

Projektområdet er omfattet af forvaltningsplan for urørt skov Nordbornholm, som var i høring i perioden fra den 15. december 2023 til den 1. marts 2024. Den hydrologiske indsats sker som led i opfyldelse af ovennævnte plan. Naturstyrelsen har ikke gennemført og vil ikke gennemføre andre hydrologiprojekter inden for den del af det urørte skov planområde som ligger øst for Nordre Borrelingsvej og som afvander til vandoplandet til Kampeløkke Å. Jf. vandområdeplanen er der ikke angivet andre indsatser i det pågældende vandopland.

Som led i omlægningen til urørt skov skal oversøiske nåletræer fjernes. Det er endnu ikke planlagt, hvornår fældningerne starter eller i hvilken rækkefølge, de gennemføres. Jf. urørt skov planen skal det ske inden for en seksårig periode. Der kan ifm. de sidstnævnte rydninger frigives mindre mængder nitrat. Da grøftelukningerne foretages før rydningerne vurderes det, at grøftelukningerne fører til at mængden af nitrat, som vil nå det målsatte vandløb, er mindre, end hvis der ikke blev foretaget grøftelukninger. Dvs. at mere nitrat kan opsuges af vegetationen, da vandet får en længere opholdstid i landskabet end før grøftelukningerne.

Projektet vurderes ikke at have grænseoverskridende miljøpåvirkninger, grundet afstanden til Sverige på mere ca. 39 km, til Tyskland på ca. 100 km og ca. 125 km til Polen i fugleflugtslinje over Østersøen.

De gennemførte projekter samt realisering af evt. kommende og planlagte planer og projekter vurderes grundet deres karakter ikke at medføre væsentlige kumulative miljøpåvirkninger.

10 Øvrige tilladelser og kontakt til relevante myndigheder

Dele af det anmeldte projekt forudsætter myndighedsbehandling herunder tilladelser og dispensationer.

De beskrevne grøftelukninger indbefatter grøfter, som er omfattet af vandløbsloven, idet de vurderes at være vandførende størstedelen af året. De er ikke omfattet af et regulativ. Projektet forudsætter tilladelse fra Bornholms Regionskommune iht. vandløbsloven og iht. planlovens § 35, stk. 1, om terrænændringer. Der har været dialog med Bornholms Regionskommune og det forventes at der kan opnås tilladelse ift. vandløbsloven. Herudover har kommunen vurderet, at projektet ikke kræver tilladelse iht. planloven. Vandløbssøgningen er vedlagt som bilag D.

Såfremt der påtræffes fortidsminder under anlægsarbejdet kontaktes Bornholms Museum.

11 Samlet vurdering

Sammenfattende er det på baggrund af overstående oplysninger om projektets miljøpåvirkninger i henholdsvis anlægs- og driftsfasen Naturstyrelsens vurdering, at det anmeldte projekt ikke vil få væsentlige indvirkninger på miljøet.

Evt. spørgsmål om denne anmeldelse bedes rettet til undertegnede, med henvisning til sagens j.nr. 24/01785.

Venlig hilsen

Dorte Bugge Jensen
dobje@nst.dk
Telefon: 25616381

12 Bilag

Denne anmeldelse er vedlagt:

- A. Ansøgningsskema
- B. Kortbilag – Projektområdetets placering, Kortbilag 1_1 – § 3 og Natura 2000, Kortbilag 1_2 – Habitatnatur og levesteder
- C. Kortbilag 2_1 – Målsatte vandforekomster
Kortbilag 2_2 – Grundvandsforekomster og kystvand
Kortbilag 2_3 – Fortidsminder
Kortbilag 2_4 – Fredninger og beskyttelseslinjer
Kortbilag 2_5 – Landskabs- og kulturmiljøer (kommuneplaner)
- D. Vandløbsansøgning
- E. GIS-filer vedhæftet elektronisk:
Projektområde: projektområde oestrebørregaard
Anlægstiltag: Anlægstiltag